

महासमय सूत्र

(निदान सहित)

अनुवादक भिच्छु बुद्धवोष

महासमय सूत्र

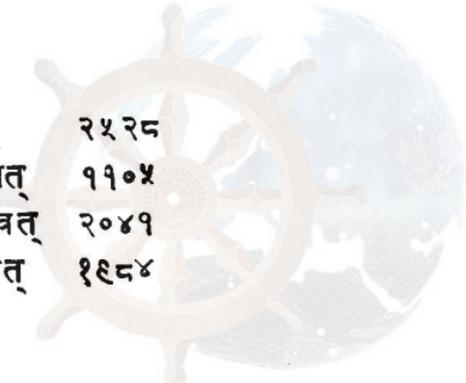
(निदान सहित)

अनुवादक भिन्नु बुद्धघोष

प्रकाशिका -
राधिका मानन्धर
मखन टोल, येँ ।

बुद्ध सम्बत्	२५२८
नेपाल सम्बत्	११०५
विक्रम सम्बत्	२०४१
ईस्वी सम्बत्	१९८४

प्रथमा प्रति ५००

याकुथि -
वागमती छापाखाना
गाबहा यल फोन ५-२१८४७

स्वर्गीय गिता हर्षदेव मानन्धर
स्वर्गीय माता रत्नदेवी मानन्धर

धर्मदान

स्वर्गीय पिता हर्षदेव मानन्धर,
स्वर्गीय माता रत्नदेवी मानन्धर,
स्वर्गीय किजा छत्रदेव मानन्धर,
स्वर्गीय स्वामी बेखानारां मानन्धर,
पिन्त सुगति कामना याना श्व
“महासमय-सूत्र निदान सहित”
सफू छापे याना धर्मदान याना ।

राधिका मानन्धर
मखन टोल यें ।

निगू शब्द

प्रस्तुत सफुती च्वंगु “महासमय सूत्र” भगवानबुद्धं जेष्ठ पुन्ही खुन्हु कपिलवस्तु महावनय् फिद्वःल चक्रवालं बिज्यापि देव ब्रह्मापिन्त देशना याना बिज्यागु खः । भगवान बुद्धं केवल थ्व महासमय सूत्र छपु जक देशना याना बिज्यागु मखु, महासमय सूत्र धकाहे नां जुया च्वंगु सम्मापरिब्बाजनीय आदि मेगु खुपू सूत्र स्वाकंनुं देशना याना बिज्यात ।

आपासिनं पाठ याना च्वंगु महासमय सूत्र भगवान बुद्धं कना बिज्यागु “देवतानं चित्तकल्लताजननत्थं” अर्थात् देव ब्रह्मापिनिगु चित्त कोमल शान्त यायेया निम्ति हानं भिक्षु परिषदपिनि परस्पर सम्बन्ध स्वाकेया निर्मित्ति ह्यापां प्रारम्भ याना कना बिज्यागु जुया च्वन । अनं लिपा दुःखं मुक्त जुइया निम्ति चरित्रानुरूपं गम्भीरगु धर्मदेशना याना बिज्यात ।
यथा-

- १) राग चरित्र प्रबलपि देव ब्रह्मापिन्त सम्मापरि-
ब्बाजनीय सूत्र
- २) द्वेष चरित्र प्रबलपि देव ब्रह्मापिन्त कलह
विवाद सूत्र
- ३) मोह चरित्र प्रबलपि देव ब्रह्मापिन्त महाब्बूह सूत्र
- ४) वितर्क चरित्र प्रबलपि देव ब्रह्मापिन्त चूल-
ब्बूह सूत्र

५) श्रद्धा चरित्र प्रबलपि देव ब्रह्मापिन्त तुवट्टक
सूत्र

६) प्रज्ञा (बुद्धि) चरित्र प्रबलपि देव ब्रह्मापिन्त
पूराभेद सूत्र कना विज्यात ।

थथे खुगु भाग थला कना विज्यागु बखतय् छपु छपु
सूत्रया अन्तय् छगु छगु करोड देव ब्रह्मापि अरहन्त जुल ।
श्रोतापन्न सकृदागामि व अनागामि जुपि देव ब्रह्मापिनिगुला
ल्याहे दुगु मखुगु जुया च्वन ।

भगवान बुद्ध परिनिर्वाण जुया विज्याय् धुंका नं थ्व
सूत्रया महत्व उलिहे दुगु जुया च्वन । उदाहरणया लागि
लङ्का द्वीपय् (श्रीलङ्काय्) जुया वंगु घटना छगु न्हचथने-

लङ्काद्वीपय्- कोटिपव्वत धयागु विहारया लिक्कसं
“नागलेण” धयागु गुफा छगु दु । छम्ह देवकन्या उगु गुफाया
द्वारया लिक्कसं च्वंगु नागसिमायागु आधार कया वास
याना च्वन । ल्याय्म्हम्ह भिक्षु छम्ह उगु गुफाया दुने च्वना
महासमय सूत्र पाठ याना च्वन । पाठ सिधःगुया अन्तय्
देवकन्यां उच्च शब्द पिकया साधुकार बिल । साधुकार व्युगु
ताया ल्याय्म्ह भिक्षु न्यन, साधुकार व्युह्ण सुखः?

देवकन्याः- जि देवकन्या खः भन्ते ।

भिक्षुः- छु कारणं साधुकार बियागु ?

देवकन्याः— महावन जङ्गल्य् थ्व हे महासमय सूत्र भगवान् बुद्धं देशना याना विज्यागु वखतय् छको न्यनागु दु, अनलिपा थौं हे तिनि थुगु सूत्र न्यना । छलपोलं भगवान् बुद्धं कना विज्यागु अनुसारं आखः छगः हे त्व मफीक वाँलाक सयेका पाठ याना विज्यात, उकिं साधुकार वियागु खः ।

भिक्षुः— भगवान् बुद्धं कना विज्यागु वखतय् छं स्वयम् न्यनागु खःला ?

देवकन्याः— जिं स्वयम् न्यनागु खः

भिक्षुः— देव ब्रह्मापिनि समागम तसकं तःधकं जुल धाःगु न्यना, अबले छ गन च्वना न्यना च्वनागु ?

देवकन्याः— जिं ह्लापां महावनय् च्वंच्वनाम्ह देवकन्या खः भन्ते । तर महानुभावदुपि देवतापिं विज्यागुलि इमित थाय् चिला ब्युब्युं जम्बुद्वीपय् च्वने थाय् मदया छलपोलपिनिगु लङ्का देशय् वया जम्बुकोल धयागु घाटय् च्वना धर्म उपदेश न्यना च्वना । अननं महानुभावदुपि देवतापिं वोगुलिं छसिकथं थाय् चिला ब्यु ब्युं रोहण जनपदय् महागाम धइगु गांया ल्यूने च्वंगु समुद्रय् गपः तक लखय् दुना न्यना च्वना ।

भिक्षुः— हे देवी ! छ च्वना च्वंगु थाय् व भगवान् बुद्ध विज्याना च्वंगु थाय् तस्सकं तापा । भगवान् बुद्धयात उलिमच्छि तापाकं निसें खंला ?

देवकन्याः— छु धया विज्यानागु (किं कथेथ) धर्मदेशना न्यना च्वनागु वखतय् महावन जङ्गलय् विज्याना धर्म देशना याना विज्याम्ह अबु बुद्धं जित हे जक सोया कना विज्यात धका सम्फे जुया च्वना । जिके हृदयनिसें विश्वास दुगु(ओकप्प) श्रद्धां पूर्ण जुया समुद्रया तरङ्गय् प्रीति गद् गद् जुया न्यना च्वना ।

भिक्षुः— उगु महासमय सूत्र कना विज्यागु दिनय् छगू लाख कोटी प्रमाण देव ब्रह्मापि अरहत् फलय् थ्यन धाःगु न्यना । उगु वखतय् छ देवी अरहत् फलय् थ्यन मखा जुइ ।

देवकन्याः— अरहत् फलय् मध्यं

भिक्षुः— अथे जूसा अनागामि फलय् थ्यन जुइमा

देवकन्याः— अनागामि फलय् नं मध्यं

भिक्षुः— अथे नं मखुसा सकृदागामि फलय् थ्यन जुइ ।

देवकन्याः— सकृदागामि फलय् नं मध्यं ।

भिक्षुः— उगु वखतय् ववय्यागु मार्गय् थ्यंपि देव ब्रह्मापि थुलि उलि धकागिन्ति हे याये मफु धाःगु न्यना । छ देवीला कम्सेकम श्रोतापन्न अवश्य जुल जुइमा

देवकन्याः— छलपोल नं न्यनेम्वागु खँ न्यना विज्याना च्वन । (उगु महासमय सूत्र देशना न्यना श्रोतापत्ति फलय् थ्यंगु खःसानं थःत प्राप्त जूगु लोकोत्तर धर्म यात प्रकाश यायेगु इच्छा मदुगु (अधिगम-

अपिच्छता) गुणया कारणं न्यने म्वागु खं न्यना
बिज्यात धका धाःगु जुया च्वन ।)

भिक्षुः- हे देवी! छंगु शरीर जि खने दयेक क्यने फुला?
फुसा कयं ।

देवकन्याः- म्ह छम्हंला क्यने मफु भन्ते, पति छपति जक
क्यने फु । थये धया पति छपति गुफाया ह्वतं दुत
छ्वया क्यंगु वखतय सहश्र सूर्य, सहश्र चन्द्रमाया
तेज समान प्रकाश जुल । (म्ह छम्हं क्यने फुसां
तभि क्यन धायेव ल्याय्म्ह म्ह भिक्षुयात शासन
अन्तराय जुइगु सम्भव दुगुलि उगु अन्तराययात
हटे यायेगु इच्छां म्ह छम्हं क्यने मफु धका धाःगु
खः ।)

अनंलि देवकन्यां "भो भन्ते! भगवान बुद्धयागु शासनय
प्रमादी जुया मबिज्यासे स्मृतियात दृढ याना च्वना बिज्याहुं"
धका बिन्तियाना ल्याय्म्ह भिक्षुयात पञ्चाङ्ग वन्दनायाना
अन्तरधान जुया वन ।

थ्व खः महासमय सूत्र पाठयापिनि प्रति देवकन्यां तःगु
श्रद्धा ।

अनुवादक विक्रमसम्बत् १९९७ सालं बर्माय् मोल्मेन नगरय्
"वेप्यां च्याउ टाइ" बिहारय् विद्याध्ययन याना च्वनागु बखते
उगु बिहारय् वहनी न्हिन्हि बुद्ध वन्दना याइगु बखते छन्हु

महासमय सूत्र छन्दु आटानाटीय सूत्र पाठ याइगु जुया च्वन
 “महासमय सूत्र पाठ यायेगुलि उन्नति वृद्धि जुइ, देवतापिनि
 यइ” धका विहारया नायक महास्थविरं जिमित वरोवर कना
 बिज्याइ । वस्पोल गुरुं थ्व सूत्र रंगुन वेलुवनारामे विद्याध्य-
 यन याना च्वनागु वखनय् सयेकागु खः धका आज्ञा जुया
 विज्यात । अवलेसं निसें महासमय सूत्र पाठ यायेगुया महत्व
 स्यूगु खः । लिपा नेपालय् वया महापरित्राण पाठ यायेगुली
 नं महासमय सूत्र वया च्वंगु खन ।

श्रीसुमङ्गल विहारय् च्वंवसेलि दें दसँ जेष्ठपुह्ली खुन्दु
 महासमय सूत्र पाठ यायेगु याना वया च्वना ।

वर्मा स्वतन्त्रं लिपा जेष्ठ पुह्ली खुन्दु “महासमय दिवस”
 धका सरकारं तक मान्यता बिया माने याइगु जुया च्वन ।
 उगु दिनय् तः तः धपि महास्थविरपि ‘रंगून’ शहरया
 Kaba Aye (कबाए) = विश्व-शान्ति धइगु थासय् छट्ट
 संगायन जूगु महापासाण गुफाय् विज्याका पाठ याकीगु । हानं
 आपालं गण्यमान्य ब्यक्तिपि वया न्यो वइगु ।

वर्मा देशया संघमहानायक भइन्त ओसधाभिवंस महा-
 स्थविरं जेष्ठ पुह्ली खुन्दु महासमय सूत्र सम्बन्धि धर्म देशना
 याना विज्यागु बखतय् थथे आज्ञा जुया विज्यात-

महासमय सूत्र पाठ यायेगुलि-

(१) देवतापिसं येका च्वने दइ ।

- (२) दीर्घायु जुइ ।
- (३) भोग सम्पत्ति तथा ऐश्वर्यपूर्ण जुइ ।
- (४) अनेक प्रकारया रोग भयं रहित जुया चवनी ।
- (५) इच्छा यानागु शुभ कामना पूर्ण जुइ ।

(वसपोलं कना विज्यागु थ्व खँ Light of Dhamma धइगु वर्मी पत्रिकां उध्दत्त यानागु खः ।)

न्हुगु छेँ दना मङ्गल कार्य यायेगु वखतय् “महासमय सूत्र” पाठ याके ज्यू । गुर्कि याना भय अन्तराय हटे जुइगु प्रचण्डपि देवतापिनि वित शान्त जुइगु इत्यादि आनिशंस दइगु जुया चवन ।

“महासमय सूत्र” लिह्लि पाठ याइपि व्यक्तिपिसं गुकथं पाठ यायेमा धइगु वारे महासमय सूत्रया भूमिकाय् महासी सासन यैता (ध्यानाश्रम) या उपासक मङ्गल ऊआउंम्यै “ध्या-म्हसिनं चवया तःगु मध्यय् छुं अंश थन उल्लेख याये त्यना-

- (१) गुरुपिन्थाय् वना शुद्धरूपं ब्वने सयेकेगु ।
- (२) शील शुद्धरूपं पालन यायेगु ।
- (३) “समन्ता चक्कवालेसु निसें “धम्मसवणकालो अयं भद्दन्ता” तक ब्वना देवतापिन्त आह्वान यायेगु । (थथे आह्वान यायेगुलिं धर्मं श्रवण यायेत प्रतिक्खा याना च्वंपि देवतापिन्त सुअवसर प्राप्त जुया चवन । सम्मादेवतापिनि धर्मं श्रवण न्योवोगु कारणं महासमय सूत्रपाठ यापिनिगु छेँ वरिपरि मनूतयेत अन्तराय विघ्न बी योपि

मभिर्पि भूत प्रेत पिशाचत च्वने मफया तापाक हटे जुया वनी हानं भिर्पि देवतापि धर्म श्रवण याये दया खुशीप्रसन्न जुया पाठ याम्हसित आरक्षा याना च्वनी ।)

(४) पाठ यायेवले बुलुं बुलुं पाठ यायेगु ।

(५) सत्य क्रिया यायेगु -

जिं ह्लिंह्लिं महासमय सूत्र पाठ यानागु सत्यया प्रभावं लौकिक लोकोत्तर फल प्राप्त याना काये फइगु हेतु जुइमा धका प्रार्थना यायेगु ।

(६) जिं थ्व महासमय सूत्र पाठ यानागु पुण्यभाग अनन्तगुण दुपि मां वौ, ज्ञाति बन्धु, शासनयात आरक्षा याना च्वंपि देवता, जित आरक्षा याना च्वंपि देवता, धर्म श्रवण यावोपि देवता, देवराज इन्द्र, यमराज, सहित सकल देवतापिन्त हानं स्वीछ्गू भूवने विचरण याना च्वंपि सकल प्राणीपिन्त नं समान रुपं पुण्य भाग इना बिया । सकसितं पुण्यभाग प्राप्त जुया सुखी जुइमा धका पुण्यानुमोदन यायेगु ।

प्रस्तुत सफूया निदान पखुक्कू नगरया महा विमुताराम विहारया विहाराधिपति “भदन्त नन्दियस्थविरं” च्वया विज्यागु किताव स्वया अनुवाद यानागु खः । थ्व सफू बर्मानिसें प्रदान याना हःम्ह “भासन्तर कोविद धम्माचरिय” अनागारिका सिरी इन्दवती खः । हानं थुगु सफू जिगु ह्लाःती थ्यंका व्यूम्ह आयुस्मान सुमङ्गल खः । उकिं अनागारिका मा. इन्दवती तथा आयुस्मान सुमङ्गल प्रति कृतज्ञ जुया च्वना ।

ध्व सफूया निदान खँयात आयुस्मान त्राणपुण्णिकं
 (सासनधज धम्माचरिय) संशोधन याना भाषा बांलाका विल ।
 उकिं आयुस्मान त्राणपुण्णिकयात नं निरोगी तथा दीर्घायु
 कामना याना च्वना ।

सुश्रो चन्द्रशोभा शाक्य “परियत्ति सद्धम्म पालक” गुम्हेसिनं
 कापी बांलाक सारे याना ग्वाहालि याना विल उम्ह सुश्रो
 चन्द्र शोभायात नं साधुवाद वियाच्वना । वषे शुक्रराज शाक्य
 (प. स, पा. या प्रवेश द्वितीया वर्ष) प्रेशय् बीत कापी
 बांलाक सारे याना विल । अनया प्रति नं मङ्गल कामना याना
 च्वना ।

राधिका उपासिकां अमूल्यगु सफू दिवंगत जुया दीपि
 अनन्तगुणदुपि पिता हर्षदेव मानन्धर, मां रत्नदेवी मानन्धर,
 किजा छत्रदेव मानन्धर, स्वामी बेखानारापिन्त सुगति कामना
 याना प्रकाशय् हयेगु निर्मित्ति श्रद्धा तथा दिल । उकिं राधिका
 उपासिकायात अपालं साधुवाद दु ।

अन्त्ये दिक्क मचासे धाःकथं छापेयाना विया सहयोग विया
 विज्यापिं “वागमती छापाखाना” या नायो तथा छापाखानाया
 सकल परिवार प्रति कृतज्ञ जुया च्वना । अस्तु ।

अनुवादक

श्रीसुमङ्गल विहार,
 ललितपुर, नेपाल ।

२८ कार्तिक २०४१

महासमय सूत्रया निदान

राजगृह नगरया लिवकसं च्वंगु वेभार पर्वतया क्वसं सप्त-
पर्णी गुफाया द्वारे अजातशत्रु जुजुं निर्माण याःगु ब्रह्म विमान
समानगु विचित्रगु प्रथम संगायन यायेगु मंगल गुणं युक्तगु
मण्डपया दुने दध्वीलाक लायातःगु धर्मासने आयुष्मान आनन्द
स्थविर किसियागु दन्तया पंखा ज्वना पूर्वाभिमुख जुया शान्त-
पूर्वकं फेतुना बिज्याना च्वन । मण्डपया दुने दक्षिण पाखे अंग
ल्यूने लाका उत्तराभिमुख याना लाया तःगु थेराशने संघस्थविर
जुया बिज्याकम्ह महाकाश्यप महास्थविर शोभायमान जुइक
फेतुना बिज्याना च्वन ।

सङ्गीतिकारक संघपिं (४६८)म्ह थेरक्रम (थकालि)कयं
मण्डपय् दुने लाया तःगु अति उत्तमगु योग्यगु आशनय् शान्त
इन्द्रिय दुपिं जुया फेतुना बिज्याना च्वन ।

उगु बखतय् संघनायक जुया बिज्याकम्ह आयुष्मान महा-
काश्यप महास्थविरं ध्व महासमय सूत्र देशना भगवानं गन कना
बिज्यागु धका प्रश्न न्यना बिज्यात । आनन्द स्थविरं “एवं मे
सूतं” आदि रूपं लिसः बिया बिज्यात्त ।

निखलः जुजुपिनि समस्या

स्वम्हम्ह ओक्काक जुजुया वंशज सद्य थः थिति जुया च्वर्पि कोलिय व शाक्य जुजुपिसं कपिलवस्तु व कोलियया दथ्वी न्ह्याना च्वंगु रोहिणी खुसियात पना धलं लः हया बूँइ वापीगु याना च्वन । छको वामवोगुलिं बालि गनी गनी थें जुया च्वन । उर्कि वार्जि वार्जि लः थः थःपिनि बुँइ यंका च्वर्पि किसानतय् दथुइ परस्पर कलह(ल्वापु) जुजुं निगू कुलया जुजु खलः पिनि लडाइँ जुईगु स्थिती तकं थ्यन ।

स्थिती थ्यंगु थुकथं खः—

थुगु धलं वया च्वंगु लः भतिचा जक जूगुलिं छी निखल सितं इना काल धाःसा निखलसियां बालि सफ्रे जुइत तक गाइ मखु । अथे जूगुलिं जिमिगु वाली छको जक लः बीवं गाःगु जुल । उर्कि थ्व लः जिमित ब्यू धका कोलिय जुजुया किसान तयसं धाल ।

शाक्यवंशया जुजुपिनि किसानतयसं नं छिमि वायागु भक्रारी जाइगु वखतय् लुं, वह, दाँ ज्वना तःगोगु च्विगोगु जाकिम्हिचा दाला ज्वना जिपिं छिमिगु छेँ छेँ दँ वया अन्न न्यावये फइ मखु । जिमिगु वा बालिनं छको लः बीव गाःगु जुइ धुकल, वरू थ्व लः जिमित ब्यू धका धाल ।

अवले थवं थवे लः इना बी मफुगु कारणं परस्पर ल्वापु वढे जुजुं हात्पात् चले जुइगु स्थिती थ्यंगु जक मखु जुजुपिनि कुल

वंशयात धक्का परे जुइगु वचन समेत प्रयोग यात । छिपि शाक्यवंशया जुजुपिनिगु धाँक त्वता गर्जे जुल धका जिपि ग्याइपि मखु । ध्वँ खिचातय् सरह थः केहेँपि नाप विवाह याइपि हीननीच जुजुपिनि सल किसि रथ पैदल व शस्त्र जिमित छुं याये फइमखु । थथे कोलिय जुजुया पक्ष किसान-तय्सं धाःगु जुल ।

शाक्यवंश जुजुया पक्षयापि किसान तय्सं नं सहयाये मफया थथे धाल-छिपि छिपि महारोगीया सन्तानतय्सं धाँक त्वःता जिमित छु चाटे याय फइ ! देशं पितंका हाना मदेका पशुतथें फुसुलुगु सिमाया होतय् च्वना वोम्हसिया सन्तानतय्गु सल, किसि, रथ, पैदल, शस्त्र, अस्त्रं जिमित नं छुं याये फइमखु । थथे परस्पर जातियात चोट परे जुइक शब्द प्रयोग याःगु कृषि सम्बन्धी अमात्यपिसं ताया जुजुपित जाहेर यावंगु जुया च्वन । व खँ जुजुपिनि ह्याय्पने थ्यंगु वखतय् केहेँपि नाप विवाह याःपि सन्तान तयेगु शक्ति छको सोया का धका शाक्यवंश जुजुपिनि शैन्य सिपाहींत ल्वायेत पिहाँवल ।

फुसुलुगु सिमायाहोतय् च्वपि सन्तानतय्गु शक्ति सोया का धका कोलिय जुजुपिनि शैन्यतनं ल्वायेत पिहाँ वल ।

कलह शान्त जुइगु धर्मदेशना

उगु धटनायात महाकरुणा समापत्ति स्वया विज्याह्व भगवान्बुद्धं खंका विज्याना थथे मती तथा विज्यात “ध्व

त्वापु शान्त यायेत फन्दन जातक, पथवीउन्द्रिय जातक, लटु-
किक जातक कने माली । मेल मिलाप जुइगुया गुणत प्रकाश
भायेत रूखधम्म जातक, वट्टक जातक कने धुंका अत्तदण्ड सूत्र
कने माली । उगु वखतय् धर्म उपदेश न्यना च्वर्पि निगू देशया
जुजुपिसं शुद्ध राजवंशया हि दुर्पि राजकुमारर्पि निसः त्या
निसःत्या जित प्रदान याइ । उर्पि न्यासः राजकुमारपिन्त
प्रब्रजित याये । उगु वखतय् आपालं देव ब्रह्मापिनिगु छगू
तःधंगु समागम जुइ" धका सर्वज्ञ जानया जालय् प्रकट जूगु
जुल । थथे प्रकट जूगु अनुसारं भगवान बुद्ध याकचा पात्र
चीवर धारण याना शाक्य व कोलिय निगू पक्षया शैन्यतय्
दध्वी आकाशय् छवर्ण रश्मि फैले याना मुलपति ध्याना च्वना
विज्यात ।

निगू पक्षया जुजुपिसं भगवान बुद्धयात खनेबं स्मृति व संवेग
उत्पन्न जुइका जिमित शत्रुतय्सं स्यासा थस्या कुलवंशय् जेष्ठ
श्रेष्ठ जुया विज्याकहा भगवान बुद्धया न्ह्योने शस्त्र चले यायेगु
हताहत यायेगु योग्य मजू धका विचार वयेका शस्त्र अस्त्र
तोता भगवान बुद्धया न्ह्योने छयो कोछुका च्वंच्वन ।

भगवान बुद्ध सिया विज्याःसां थथे न्यना विज्यात-

प्रश्न - छुकारणय् थन वया च्वनागु ?

उत्तर - मेता कारणय् मखु; युद्ध यायेया निर्मित वया
च्वनागु ।

प्रश्न - छु कारणय् युद्ध याये माःगु ?

उत्तर - लः या कारणय् युद्ध याये माःगु ।

प्रश्न - लःया गुलि मू वं ?

उत्तर - भतीचा जक मूवं ।

प्रश्न - पृथ्वीया मू गुलि वं लय् ?

उत्तर - यक्व मू वं ।

प्रश्न - पृथ्वीयात अधीनय् तथा जुइपि जुजुपि गुलि मू वं ?

उत्तर - अनर्घ ।

प्रश्न - भ्या भति मू मवंगु लःया कारणय् असूत्यपि जुजु-
पिन्त नाश यायेगु उचित जूला ?

इत्यादि रूपं प्रश्न न्यना बिज्याज्यां युद्ध यायेगुली अवगुण
प्रकाश यायेत फन्दन जातक कना बिज्यात ।

अनंलि मेपिनिगु खँयात कारण छुं मदेक विश्वास याये
मज्यू धइगु खँ प्रकाश यायेत पथवीउन्द्रिय जातक कना
बिज्यात ।

अनंलि मेल मिलाप दयेका च्वनेगुया गुण प्रकाश यायेत
रूक्खधम्म जातक कना बिज्यात । अनंलि मेल मिलाप मदेका
परस्पर कलह (लवापु) दयेका च्वनेगुया अवगुण क्यनेत वट्टक
जातक कना बिज्यात ।

अनंलि संवेग उत्पन्न यायेत "अत्तदण्डा भयं जात" भादि
अत्तदण्ड सूत्र कना बिज्यात ।

शाक्य व कोलिय जुजुपिसं खुशी प्रशन्न जुया थथे
मतीतल-यदि भगवान बुद्ध थन विमज्यागु जूसा परस्पर वं
वैत वं वैत प्रहार याना हि वाः न्ह्यात जुइ । भगवान बुद्ध
बिज्यागु कारणं याना जिमि प्राण बचे जुल ।

भगवान् बुद्ध प्रब्रजित मजूस्ये राजसुख अनुभव याना विज्याःगु जूसा प्यंगू द्वीपया अधिपति चक्रवर्ती सुख ऐश्वर्य अनुभव याना इलं द्वः पुत्ररत्नपिं दयेका क्षत्रीय जाति राज-कुमार पिसं चाःहुइका उखे थुखे विचरण याना विज्यात जुइ ।

भिन्नु जुइ धुंका न ध्यान भावना याये मफु

वस्पोल उगु सुख ऐश्वर्य परिवार फुकं त्याग याना प्रब्र-जित जुया बुद्ध भावय् थ्यंका विज्यात । वस्पोलयात क्षेत्रीय जाति जुया च्वपिं भिक्षुपिसं चाःहुइका विचरण याना च्वने दयेक निगू पक्षया जुजुपिनि सल्ला याना छगू छगू पक्षं, निसःत्या निसःत्या याना न्यासः राजकुमारपिं प्रदान याःगु जुल । भगवान् बुद्धं नं उपिं न्यासः राजकुमार पिन्त “एहि भिक्खु” धइगु वचन द्वारा प्रब्रजित याना महावने लिहाँ विज्यात ।

उपिं भिक्षु जुइगु इच्छा मदुसानं बुद्धया प्रति आदर गौरव तयेगु रूपं भिक्षु जूपिं जुया च्वन । तर उपिं न्यासः राजकुमारपिं भिक्षु भावय् च्वना च्वंसानं छेँ तोता वोइपिं नकतिनि यौवनं जाःपिं स्त्रीपिसं नुगः मद्धिका विरह याना छ्वया हःगु समाचार वरोवर थ्यना च्वंगुलिं भिक्षु भावय् च्वने मं मदेका च्वंगु जुया च्वन । मि नःथाय् फसं कःगुथेँ जुया च्वन ।

कुणाल दहँ व शासन मण्डल

भगवान् बुद्धं उपिं भिक्षुपिं शासनय् म्हाइपु ताय्का च्वंगु

सीका विज्याना जि (भगवान) नाप च्वनानं थथे म्हाइपु ताय्का
 च्वंगु योग्य मजू । आःहे कुणाल दहँया अद्भूत वर्णन यान्ना
 कुणाल दहँल्य् ब्वना यंकल धाःसा इमि म्हाइपु तनी धका
 विचार याना कुणाल दहँया गुण वर्णन याना विज्यात छें तोता-
 थकुपिं स्त्रीपिं लुमना च्वंगु चित्तयात कुणाल दहँ पाखे मोरे
 याना विज्यात । उगु वखतय् भगवान बुद्धं उपि भिक्षुपिन्त
 “छिमि कुणाल दहँ स्वयगु इच्छा दुला?” धका न्यना विज्यात ।
 स्वेगु इच्छा ला दु, तर जिपिं वनेगु शक्ति मदु । ऋद्धि दुपिं जक
 वने फइगु जिपिं गथे वने फइ धका इपिं भिक्षुपिसं निवेदनयात ।
 छिमि वनेगु मन जक दुसा जिगु ऋद्धिं छिमित अन ब्वना यंके
 धया विज्यात । भिक्षुपिसं ज्जू धायेव ऋद्धि द्वारा कुणाल दहँ-
 ल्य् ब्वना यंका अन थ्यंसैलि भगवान बुद्धं थ्व दहँल्य् दुपिं
 न्या तयेगु नां मस्यूसी जिके न्यं धया विज्यात । भगवान बुद्धं
 भिक्षुपिसं न्यंन्यंगु प्रश्नया लिसः विया विज्यात । दहँया लिक्क
 महानगु जङ्गल्य् दयाच्वंगु अद्भूतगु सिमायागु जात नां पर्वतया
 क्वसं नसा माला माला नया च्वंपिं निपां चूपिं प्यपां चूपिं
 प्राणिपिनिगु जात नां न्यं न्यंगुया लिसः भगवान बुद्धं विया
 विज्यात । उगु वखतय् कोकिल क्कङ्गः निम्हसिनं कथि च्वका
 निखे उत्ति जुइक त्वाथं वां न्याना कथिचोया दध्वी कोकिल
 क्कंगःया जुजुयात तया न्ह्योने ल्यूने जवं खवं कोकिल क्कंगःतय्सं
 चाःहुइका आकाशय् ब्वया वना च्वन । भिक्षुपिसं कथिया दध्वी
 जुना च्वंम्ह कोकिल क्कंग क्कंगतय् जुजु जुइमा । मेपिं वाकि दुपिं
 परिवारपिं जुइमा धका मती तया च्वन । अथे मती वोगु खँ
 भगवा बुद्धयात विन्ति याःगु वखतय्ः छिमिसं मती तःथें हे खः ।

कोकिल कंगःया वंश जिगु हे (बुद्ध) वंश खः धका आज्ञा
 जुया बिज्यात । थुलि आज्ञा जुया बिज्याना स्वसःपु गाथां
 शोभायमान जुया च्वंगु कुणाल जातक कना बिज्यात । कुणाल
 जातक कना बिज्यागु वखतय् शासने म्हाइपु ताय्का च्वंपि
 भिक्षुपिनि शासने न्हाइपु ताया वल ।

न्यासः भिक्षुपिं फुक्क श्रोतापन्न फले ध्यंका ध्यान अभिज्ञा
 सहित ऋद्धिमन्त श्रोतापन्न पुद्गलपिं जुया वंगु जुल ।

कपिलवस्तु महानगरया महावने तुं लिहाँ बिज्यागु

भगवान बुद्ध थुपि भिक्षुपिन्त आः थत्थेयात श्रोतापन्न
 भावय् ध्यनेवं जक गाःगु जुल । ह्वापायार्पिं स्त्रीपिसं प्रलोभन
 क्यना भुले यायेत सोसां भिक्षु भावं च्यूत जुइगु सम्भव मन्त
 भका निश्चय याना महावनय् लिहाँ बिज्यात ।

न्यासः भिक्षुपिं नं लिहाँ बिज्यागु वतखय् थःथःपिनिगु
 ऋद्धि बिज्याःगु जुया च्वन ।

तनंतं मार्गय् थाहाँ थाहाँ वनेगु देशनाः-

महावन जङ्गलय् लिहाँ बिज्याःगु वखतय् च्वय्यागु स्वंगु
 मार्गय् थाहाँ वनेगु कर्मस्थान भावना विधि स्यने कने याना
 बिज्यात ।

मिन्नु पिसं नं थथे विचार याना बिज्यात-

भगवान बुद्ध जिमित शासने च्वने मंमदुगु भाव सोका
 बिज्याना कुणाल दँहलय् यंका शासने च्वने मंमदुगु उगु चित्त

मदेका छ्वया विज्यात । उगु कुणाल दँहया समीपय् जिमित
 श्रोतापन्न भावय् थ्यंकेत आपालं मेहेनत याना धर्मदेशना याना
 विज्यात । आः नं थ्व महावनय् च्वय्यागु मार्गं स्वंगूली
 थ्यंकेया निर्मित्ति कर्मस्थान भावना स्यना विज्यात । जिपिं
 श्रोतापन्न जुल अपाय दुर्गतिं मुक्त जुल धका थुलिं सन्तोष
 जुया च्वने मज्युनि । पुरुषया बल शक्ति पिकया ह्लापा ह्लापा
 यापिं सत्पुरुषपिसं बल उद्योग याःथें जिमिसं नं याये माली
 धका मती तथा च्वन ।

अनंलि म्हतिं म्हतिं एकान्तलाःगु पर्वतया ह्वतय् सिमा
 व्वय् आदि लिक्क वना स्यना कयागु कर्मस्थान भावना बढे
 याना उद्योग याना यंकूगु जुल ।

भगवान् बुद्धं नं थुपिं भिक्षुपिं श्रोतापन्न जुइ धुंका ध्यान भा-
 वना यायेगु ज्याय् प्रमादी जुया च्वना मच्चं । च्वय्यागु मार्गय्
 थाहाँ वनेगु ध्यान विधिं जिके स्यना काय् धुंकूगुलिं च्वय्यागु
 मार्गय् थाहाँ वनेत अपायसकं थाकुइ मखुत । विपस्सना बढे
 याना यंका याकनं हे अरहत्त फलय् थ्यनी । अनंलि म्हतिं म्हतिं
 थः थःपिन्त प्राप्त जूगु अरहत्त फलया गुण जि थाय् वया
 प्रकाश यावइ । उगु वखतय् छिद्धःल चक्रवालया देव ब्रह्मापिनि
 तःधंगु समागम जुइ ।

जि गृहस्थ व भिक्षुपिं हुलकूल मजूगु एकान्तगु थासय् वना
 च्वं वने माली धका मतीतया बुद्धपिन्त अनुकूलगु एकान्त
 थासय् च्वं विज्यात ।

भगवान् बुद्धयाथाय् ध्यान भावना स्यना कथा गुलिचां मदुवं हे प्यंगू प्रतिसम्भदा सहित अरहत्त फले थ्यंका विज्यात । पलेस्वाँ पुखुली पलेस्वाँ ह्वया शोभा दया च्वनीथें अत्यन्त शोभायमान जुया च्वना विज्यात ।

ह्लापालाक अरहत्त फलय् थ्यंम्ह भिक्षुया थःत प्राप्त जूगु अरहत्त फल गुण प्रकाश यायेगु इच्छा जुया भगवान् बुद्धया न्ह्योने उपस्थित जूवल ।

थुगु हे रूपं द्वितीम्ह भिक्षु तृतीय भिक्षु आदि भगवान् बुद्ध याथाय् उपस्थित जूवल । थुगु रूपं न्यासः भिक्षुपि भिक्षाटन विज्याइबले कोलाक विज्याइथें भगवानया न्ह्योने कोलाक विज्याना च्वंगु जुया च्वन । थःत प्राप्त जूगु अरहत्त फल प्रकाश यायेत वया च्वंगु जूसानं थः ल्यू ल्यू मेपिं भिक्षुपि विज्याना च्वंगु दया भगवान् बुद्धया न्ह्योने अरहत्त फलया गुण प्रकाश यायेत मछाला प्रकाश मयासे च्वना च्वन ।

न्यासः अरहन्तपिं भगवान् बुद्धयाथाय् थ्यनेवं पूर्वं लुयावोगु चन्द्रमा सुपाँय् आदि किचः छुं मदया अतिजाज्वल्यमान जुइक प्रकाशमान जुया बुद्धोत्पादनवम क्षणं सुशोभित जुया तःसकं न्हाइपुसे च्वंगु अवस्था जुया च्वन ।

थथे किचः मदुगु चन्द्रमा लुया वोगु इलय् क्लेशमलं रहित जुया विज्यापिं अरहन्तपिसं चाहुइका क्लेशमलं रहित जुया

विज्याकम्ह भगवान बुद्ध कपिलवस्तुया लिक्क महावन जङ्गलय् अत्यन्त शोभायमान जुइक विज्याना च्वन ।

उगु घटना महावन जङ्गलय् छत्राखेरं च्वना च्वंप्पिं देवगण-पिसं सीका न्हापालाक मेप्पिं देवतापिन्त सम्बोधन याना धालः—
“भो देवगणप्पिं! भगवान बुद्धयाथाय् वनेनु । भगवान बुद्ध दर्शन यायेगु, धर्मश्रवण यायेगु, संघ पिन्त दर्शन यायेगु महान फल दु ।” थथे घोषणा याना इप्पिं सकलें भगवान बुद्धयात नं नकतिनि अरहन्त जुया विज्याप्पिं न्यासः भिक्षुपिन्त नं वन्दना याना योग्यगु स्थानय् दना च्वन ।

थुगु रूप देवतापिसं तनंतें घोषणा याःगु शब्द ताया (३०००) योजन ताहाकगु हिमवन्त जङ्गल, जम्बुद्वीप, पुब्ब-विदेह द्वीप, अपरगोयान द्वीप, उत्तरकुरू द्वीप सहित चिकिधंगु द्वीप निद्वः दुगु थुगु चक्रवालं निसें कया छिद्वःल चक्रवालया दुने दुप्पिं समस्त देव ब्रह्माप्पिं समागम जूवल ।

चक्रवाल द्वःछियात छगु सहश्र लोक धातु धाइ । उगु सहश्र लोकधातु जम्मा (१०गू)यात पाली “दस हि लोकधातु हिच” धका धयातल । मुलु तयेगु वत्ताय् मुलु जायेक दया खालि मजूथें थुगु चक्रवाल निसें ब्रह्मलोक तक देवब्रह्माप्पिं मुलु-दिकेगु प्रमाण हे खालि मजुइक भरि भराउ जुया च्वंगु जुल ।

सीहल द्वीपय् (श्रीलङ्काय्) न्हेगु गजू च्वकादुगु लोह प्रासाद घइगु विहारपाय् धंगु तःगोगु ल्हव्वहँ दकसिवय् कुवेयागु प्रथम

ध्यान ब्रह्मा भूवनं कुर्कहइगु वखतय् प्यला दयेका तिनि ववय् पृथ्वीलय् थ्यनी । थुलि मछ्छिताजागु विशालगु आकाशं तू छगः ववय् कुटुं वयेत तकं खालि मदय्क देवब्रह्मा पिसं भरीभराउ जुइक जाया च्वंगु जुल ।

अथे जूसां चक्रवर्ती जुजु च्वनीगु स्थान विशाल थें भगवान बुद्ध विज्याइगु स्थान नं अथे हे विशाल जुया च्वन । लिपा लिपा वइपिं महानुभाव दुपिं जुजुपिं चक्रवर्ती जुजुया सत्तिक स्थान प्राप्त जुइगुथें लिपा लिपा वोपिं महानुभावदुपिं देवतापिं नं भगवान बुद्धया सत्तिक स्थान प्राप्त जुइगु जुया च्वन ।

भगवान बुद्धया लिक्क लाना च्वंगु स्थानय् चलाया सँ च्वका प्रमाण थासे फिम्ह नीम्ह स्वीम्ह आदि रूपं शुक्ष्म रूप धारणा याना च्वंगु जुया च्वन ।

दकसिबे सिथे च्वंपिं देवतापिं चलाया सँ च्वका प्रमाण थासय् स्वीम्ह तक च्वना च्वंगु जुया च्वन ।

प्यम्ह सुद्धावास ब्रह्मापिं सुद्धावास भूवनय् समापत्ति ध्यानय् प्रवेश जुया च्वंगु वखतय् महावन जङ्गलय् देव ब्रह्मापिनि महासमागम जूगु मस्यूगुलि थः निश्चित याना तयागु समय थ्यनेवं समापत्ति ध्यानं दना सोगु वखतय् ब्रह्मा भूवन शुन्य जुया च्वंगु खना थुपिं ब्रह्मापिं गन वनथें धका विचार याना सोगु वखतय् महावन जङ्गलय् देव ब्रह्मापिनिगु महा-

समागम जुया च्वंगु सीकल । थ्व समागमला तः सकं महानगु
 खः । जिपिं समापत्ति ध्यानय् प्रवेश जुया च्वनागुलि वने
 मफुत । लिपा लापिं जिमित स्थान प्राप्त यायेत मुश्किल जुइगु
 जुल । उकिं आः लिपा लाःपिं जिपिं खालि ल्हाति वनेगु थिक
 मजू, छुं उपहार ज्वना वनेमाली धइगु विचारं थुगु समागमय्
 थः वयागु भाव सीके बीत व भगवान बुद्ध यागु गुण प्रशंसा
 यायेत थथे निगू ज्या पूवंकेत म्हतिं म्हतिं छपू छपू गाथा चिना
 वने माली धका मती तथा ब्रह्म लोकय् तुं म्हतिं म्हतिं गाथा
 चिना सुद्धावास ब्रह्मलोकं छम्ह ब्रह्मा पूव चक्रवालया च्वकाय्
 क्वहाँ वल । मेथाय् च्वनेगु स्थान मदुगुलि चक्रवाल पर्वतया
 च्वकाय् स्थान काःगु जुया च्वन । नीलकसिण प्रधान जुया
 च्वंगु चतुर्थ ध्यान समापत्ती प्रवेश जुया वँचुगु वर्ण दुगु रश्मि
 फैले याना उगु महा समागमय् वया च्वंपिं देव ब्रह्मापिन्त
 मणियागु कवचं पुना तःगुथे याना समागमे थःपिं वयागु भाव
 सीके व्यूगु जुल ।

थथे सीके विया भगवान बुद्धया समीपय् वनेगु लँपुं भग-
 वान बुद्धयाथाय् लिक्क वना आदर गौरव पूर्वक वन्दना याना
 योग्यगु थासय् दना थःम्हं चिनागु गाथा ब्वना न्यंकल । न्हापां
 याम्ह ब्रह्मां न्यंकूगु गाथा थथेखः—

“महासमयो पवनस्मि, देवकाया समागता ।

आगतम्ह इमं धम्मसमयं दक्खिताये अपराजित
 संघन्ति” ॥

अर्थः— भो भगवान्, थ्व महावन जङ्गलनिसें चक्रवाल पर्यन्त क्रिद्धःल चक्रवालं वोपिं देव ब्रह्मापिसं भरिभराउ जुया महान समागम जूगु जुया च्वन । थ्व महासंगम जूगुया मूल कारण अभिसङ्घार मार, देवपुत्त मार, किलेसमार धयापिं शत्रु शैन्य नाप युद्ध याःगु वखतय् विजय प्राप्त जुया विजय स्वांमा क्वखाया विज्यापिं आर्य पुद्गलपिन्त दर्शन यायेगु इच्छा याना देव ब्रह्मापिं मुंवोगु जुया च्वन । थथे निवेदन याये धुंका थः क्वहाँ वयागु पूर्व चक्रवाल पर्वतया च्वकाय् वना च्वँ वंगु जुया च्वन ।

अनंलि नम्हम्ह ब्रह्मां दक्षिण चक्रवालया च्वकाय् क्वहाँ वया पीतकसिण प्रधान जुया च्वंगु चतुर्थ ध्यानय् प्रवेश जुया म्हासुगु वर्ण दुगु रश्मि फैले याना समागमय् मुंवया च्वंपिं देव ब्रह्मापिं तास तिनखायागु वस्त्र पुना च्वंगुथें याना थः वयागु भाव सीके वीया निर्मित न्हापां याम्ह ब्रह्मांथें भगवान् बुद्धया लिक्क वना वन्दना याना योग्यगु थासय् च्वना थःमं चिनागु गाथा ब्वना न्यंकल—

“तत्र भिक्खवो समादहंसु

चित्तमत्तनो उजुकं अकंसु

सारथीव नेत्तानि गहेत्वा

इन्द्रियानि रखन्ति पण्डिता” ति

अर्थः— भो भगवान्! थ्व समागमय् विज्याना च्वंपिं न्यासः भिक्षुपिं लोकुत्तर समाधियागु आरम्भण द्वारा अचलगु सुमेरू

पर्वत थें स्थिरगु चित्त नं जुया च्वन । सामान्य पृथग्ज-
नपिके “ गोमुत्त वङ्क ” धयागु बेकोगु चित्त “ चन्द्रलेखा ”
धयागु बेकोगु चित्त, “ नङ्गलकोटि ” धयागु बेकोगु चित्त थुगु
रूपं स्वंगू प्रकारयागु बेकोगु चित्त दया च्वनी । तर वस्पोलपिके
थुजोगु बेकोगु चित्त अलग जुया वाणथें तप्यंगु चित्त नं जुया
च्वन ।

ध्व खँयात भतिचा स्पष्ट याय् । वना च्वंम्ह द्वहँया पिसाव
याइगु वखतय् शुरुनिसें अन्ततक बेकोया च्वनी । अथेहे जन्म-
काछि दुश्चरित्र कर्म यायेगुली लगे जुया च्वंपि प्राणिपिके
“गोमुत्त वङ्क” धयागु बेकोगु चित्त दया च्वनी ।

चन्द्रमा धयागु दथुनिसें क्वथ्यंक बेकोगु आकार जुया
च्वनीं । वथें हे द्वितीय वयस, तृतीय वयस थ्यंक दुश्चरित्र
कर्म यायेगुली लगे जुया च्वंपि प्राणिपिके ‘चन्द्रलेखा’ धयागु
बेकोगु चित्त दयाच्वनी । हल् जोते यायेगु फाल च्वकाय् लाक
बेकोया च्वनी थें तृतीय वयस थ्यंका दुश्चरित्र कर्म यायेगुली
लगे जुया च्वंपि प्राणिपिके “ नङ्गल कोटी ” धयागु बेकोगु
चित्त दया च्वनी ।

तर वस्पोलपि थुपि स्वंगू प्रकारयागु बेकोगु चित्त अलग
जुया जन्मकाछि दुश्चरित्र क्लेशं मुक्त जुया गौ मद्दुगु बेमकोगु
पिच्चुसे च्वंगु कथिथें तप्यंगु चित्त जुया च्वन ।

समानगु बल शक्ति आदि दया थिक्क जुइक माल सामान
लादे याना तप्यंगु मार्गय् सिन्धव सलः निम्ह जोते याना

समानगु गतिं न्ह्याका च्वंम्ह सारथि कोर्दा दायेगु ज्या मयासे लगाम ज्वनेगु मात्र याना लगाम सालेगु नं मयासे ब्वाकेत कोर्दा दायेगु नं मयासे समानगु गतिं हाँके याइथें चक्षु आदि खुगु इन्द्रिय रूपी मार्गय् चित्तरूपी रथ खुगूयात हाँके याना बिज्यापि न्यासः आर्य श्रावकपि इष्टारम्मण अनिष्टारम्मणया कारणं हर्ष व विस्माद मजुइकेत बिशेष कोशिस बीर्यं याना संयम याना च्वने माःगु धइगु मन्त । ‘छलङ्गु पेक्ख’, धइगु मार्गे लाकेत विशेष कोशिस वीर्यं याये माःगु धइगु नं मन्त । स्मृति रूपी लगाम ज्वना तयेगु मात्र याना थः थ्यंके माःगु थासय् थ्यंका बिज्याय् धुं कूपिं जुया च्वन । थुजागु गुण दुपिं वस्पोल श्रावक संघपिन्त दर्शन यायेत जिपिं थुगु समागमय् मुं वयागु खः धका बिन्तियात । बिन्ति याये धुंका थः क्वाहाँ वयागु दक्षिण चक्रवाल पर्वतया च्वकाय् वना च्वं वंगु जुया च्वन ।

अनंलि स्वम्हम्ह ब्रह्मा पश्चिम चक्रवालया च्वकाय् क्दहाँ वया लोहितकसिण प्रधान जुया च्वंगु चतुर्थं ध्याने प्रवेश जुया ह्याउँगु वर्ण दुगु रश्मि फैले याना समागमय् मुं वया च्वंपि देव ब्रह्मापि ह्याउँगु कम्बल न्यया तःगुथें याना थः वयागु भाव सीके बीया निर्मित्ति न्हापायापि ब्रह्मापिसंथें गाथा ब्वना न्यंकल—

“छेत्वाखीलं छेत्वा पलिघं
इन्दखीलं ऊहच्च मनेजा
ते चरन्ति सुद्धा विमला
चक्खुमता सुदन्ता सुमुनागा” ति

अर्थः— अंगले वा पृथ्वील्य् ताना तःगु व स्वाना तःगु की वा स्तम्भ लेहे थने थाकुथें सत्त्व प्राणीपिनिगु स्कन्ध सन्तती दया च्वंगु राग, द्वेष व मोह ल्यहें थने थाकूगुलिं खील, इन्दखील धका धया तःगु जुया च्वन ।

नगरया ध्वाकाय् खगः ग्वया तिना तइगु वखतय् नगरय् दुने दुहाँ वने मजीक पना तइथें राग, द्वेष व मोह धइगुलिं नं निर्वाण नगरय् दुहाँ वने मजीक पना तइगु जुया “ पलिघ ” धाइगु जुया च्वन । पञ्चनेत्र दया बिज्याकम्ह भगवान थें जाःम्ह उपाध्यायगुरुया सन्मुखय् ओवाद उपदेश न्यना दमन याये धुंकूगु इन्द्रिय दया बिज्यापिं आर्य अरहन्त पुद्गलपिसं खील, इन्दखील व पलिघ धइगुयात ल्येहें थना छ्वया बिज्याय् धुंकल । प्राप्त जूगुलिं सन्तोष जुया च्वनेगु धइगु परमसन्तुद्धीं पूर्ण जुया नयेगु त्वनेगुली सन्तोष जुया प्यंगू दिशाय् वनेगु इच्छा दत धाःसा रोक टोक मदेक स्वच्छन्दं वने फुगु जुया सदां नं स्वतन्त्र जुया च्वन ।

अनंलि प्यम्हम्ह ब्रह्मा नं उत्तर पाखेया चक्रवालया च्वकाय् क्वहाँ वया ओदातकसिण प्रधान जुया च्वंगु तुयुगु वर्णगु रश्मि फैले याना समागमय् मुंवया च्वंपिं देव ब्रह्मापिं दापस्वार्थें जाःगु वर्णगु तुयुगु वस्त्र पुना तःथें च्वंक याना थः वयागु भाव सीके बीया निम्ति निम्न गाथा ब्वना न्यंकल—

“ येकेचि बुद्धं सरणं गतासे

न ते गमिस्सन्ति अपाय भूमिं
 पहाय मानुसं देहं
 देवकायं परिपुरेस्सन्ती " ति ।

अर्थः— लोकुत्तर शरण वंपि प्यंगू अपाय दुर्गती मवनीगु नि-
 श्चय जुया च्वन । यदि जन्म जुइगु अन्त मजूनिम्ह जुल धाःसा
 मनुष्य देह तोता देवकाय जुया च्वने दइगु जुया च्वन । थथे
 निगू फल दइगु जुया च्वन । तर लौकीक शरण वंपि अपाय
 दुर्गती वनी मखुगु श्चय जूसां मनुष्य देह तोता देवकाय जुइनं
 फु मजुइनं फु; निश्चित मदुगु जुया च्वन ।

(बुद्धया शरण वनेगु थें धर्मया शरण संघया शरण
 वनेगुया आनिशंस वथें खः ।)

भगवान बुद्धं दिव्यचक्षु अभिज्ञा द्वारा सोया विज्यागु
 वखतय् क्वे पृथ्वीनिसं च्वय् अकनिट्ट ब्रह्मलोक तक थितुं
 थीक च्वना च्वंपि देव ब्रह्मापि खना थुपि भिक्षुपिसं थः पिके
 दिव्यचक्षु अभिज्ञा दयेक दयेक नं उगु अभिज्ञायात मछ्योगुलि
 उलि मछि देव ब्रह्मापि समागम जूवलं नं मस्यूगु जुया च्वन ।
 आः जि (बुद्धं) थुपि भिक्षुपिन्त सीके वीमाल धका—

येभुग्घेन भिक्खवे दससु लोकधातूसु ...

आदिरूपं आज्ञा जुया विज्यात ।

भगवान् बुद्धं थुपिं देवतापिसं छु विचार ल्वीका च्वन
 धका चेतोपरिय ज्ञान द्वारा सोया विज्यागु वखतय 'भगवान्
 बुद्धं महानुभाव दुपिं देव ब्रह्मापिनिगु कुलया नां मखा कया
 विज्याइ जिपिं थेंजापिं अल्पानुभावदुपिं देव ब्रह्मापिनिगु नां
 गन कया विज्याइ,, थथे मती तथा च्वंगुखँ सीका अल्पानुभाव
 दुपिं नं महानुभाव दुपिंनि नं निगू कुलया देव ब्रह्मापिनिगु नां
 कया इमि मन प्रसन्न याना विज्यात । अनंलि " सम्मापरिब्बा-
 जनीय 'आदि सूत्र चरित्र अनुसारं देशना याना विज्यात ।

थुकथं महाकाश्यप महास्थविरं प्रथम संगायन जुइगु
 मण्डपय् दुने लाया तःगु धर्माशने विज्याना न्यना विज्यागु
 प्रश्नया लिसः आनन्द स्थविरं बिया विज्यागु जुल ।

Dhamma Digital

नमो तस्मै भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

महासमय सुत्तं

सतेहि पञ्चमत्तेहि, खीणासवेहि केवलं ।
भिक्षुसतेहि भूषणसेहि, सत्था जिनो परिवुतो ॥
सक्के कपिलवत्थुस्मि, छायाारम्मे महावने ।
समन्ततो सहस्सेहि, चक्कवालेहि दसहि ॥
आगम्म सन्निसिन्नानं, देवानं यमदेसयि ।
आयुदीघकरं सब्ब, सम्पत्ति साधकं वरं ॥
सुद्धावासप्पभूतीहि, देवेहि पटिनन्दितं ।
सब्बरोग भयुग्घातं, समयं तं भणाम हे ॥

एवं मे सुत्तं— एकं समयं भगवा सक्केसु विहरति कपिलवत्थुस्मि महावने महता भिक्षुसङ्घेन सद्धि पञ्चमत्तेहि भिक्षुसतेहि सब्बेहेव अरहन्तेहि दसहि च लोकधातूहि देवता येभ्युयेन सन्नपतिता होन्ति भगवन्तं दस्सनाय भिक्षुसङ्घे । अथ खो चतुन्नं सुद्धावासकायिकानं देवतानं एत दहोसि । “अयं खो भगवा सक्केसु विहरति कपिलवत्थुस्मि महावने महता भिक्षुसङ्घेन सद्धि पञ्चमत्तेहि भिक्षुसतेहि सब्बेहेव अरहन्तेहि दसहि च लोकधातूहि देवता येभ्युयेन सन्नपतिता होन्ति

भगवन्तं दस्सनाय भिक्खुसङ्घञ्च । यन्नून मयम्पि येन
भगवा तेनुपसङ्कमेय्याम उपसङ्कमित्वा भगवतो सन्तिके
पच्चेकं गाथं भासेय्यामा”ति ।

पुरि अथ खो ता देवता सेय्यथापि नाम बलवा
सो समिञ्जितं वा बाहं पसारेय्य, पसारितं वा
बाहं समिञ्जेय्य एवमेव सुद्धावासेसु देवेसु अन्तरहिता
भगवतो पुरतो पातुरहेसु । अथखो ता देवता भगवन्तं
अभिवादेत्वा एकमन्तं अट्टंसु । एकमन्तं ठिता खो एका
देवता भगवतो सन्तिके इमं गाथं अभासि-

“महासमयो पवर्नास्मि देवकाया समागता ।
आगत’म्ह इमं धम्मसमयं, दक्खिताये अपराजित-
संघ”न्ति ॥१॥

अथ खो अपरा देवता भगवतो सन्तिके इमं गाथं
अभासि-

तत्र भिक्खवो समादहंसु, चित्त मत्तनो उज्जुकं अकंसु ।
सारथीव नेत्तानि गहेत्वा, इन्द्रियानि रक्खन्ति
पण्डिता”ति ॥२॥

अथ खो अपरा देवता भगवतो सन्तिके इमं गाथं
अभासि-

“छेत्वा खीलं छेत्वा पलिघं, इन्दखीलं उहच्च मनेजा ।

ते चरन्ति सुद्धा विमला, चक्खुमता सुवन्ता
मुसुनागा"ति ॥३॥

अथ खो अपरा देवता भगवतो सन्तिके इमं गाथं
अभासि-

येकेचि बुद्धं सरणं गतासे, न ते गमिस्सन्ति अपायभूमिं ।
पहाय मानुसं देहं, देवकायं परिपूरेस्सन्ती"ति ॥४॥

अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि "येभुय्येन
भिक्खवे दससु लोकधातूसु देवता सन्निपतिता होन्ति
तथागतं दस्सनाय भिक्खूसङ्घञ्च । येपि ते भिक्खवे
अहेसुं अतीतमद्धानं अरहन्तो सम्मासम्बुद्धा । तेसम्पि
भगवन्तानं एतंपरमायेव देवता सन्निपतिता अहेसुं
सेय्यथापि मह्यं एतरहि ।

येपि ते भिक्खवे भविस्सन्ति अनागतमद्धानं
अरहन्तो सम्मासम्बुद्धा तेसम्पि भगवन्तानं एतंपरमायेव
देवता सन्निपतिता भविस्सन्ति सेय्यथापि मह्यं
एतरहि । कित्तयिस्सामि भिक्खवे देवकायानं नामानि
देसिस्सामि भिक्खवे देवकानं नामानि । आचिक्खि-
स्सामि भिक्खवे देवकायानं नामानि । तं सुणाथ
साधुकं मनासकरोथ भासिस्सामीति । "एवं भन्तेति"

खो ते भिक्खू भगवतो पच्चस्सोसुं । भगवा एत
दवोच-

सिलोकमनुकस्सामि, यत्थ भुम्मा तदस्सिता ।
 ये सिता गिरिगब्भरं, पहितत्ता समाहिता ॥५॥
 पुथूसीहाव सल्लीना, लोमहंसाभिसम्भुनो ।
 ओदातमानसा सुद्धा, विप्पसन्नामनाविला ॥६॥
 भिय्यो पञ्चसते जत्वा, वने कापिलवत्थवे ।
 ततो आमन्तयी सत्था, सावके सासने रते ॥७॥
 देवकाया अभिक्कन्ता, ते विजानाथ भिक्खवो ।
 ते च आतप्प'मकरुं, सुत्वा बुद्धस्स सासनं ॥८॥
 तेसं पातुरहु जाणं, अमनुस्सान दस्सनं ।
 अप्पेके सत'मद्दक्खुं, सहस्सं अथ सत्तरिं ॥९॥
 सतं एके सहस्सानं, अमनुस्सान'मद्दसुं ।
 अप्पेके' नन्त'मद्दक्खुं, दिसा सब्बा फुटाअहुं ॥१०॥
 तञ्च सब्बं अभिञ्जाय, ववत्थित्वान चक्खुमा ।
 ततो आमन्तयी सत्था, सावके सासने रते ॥११॥
 देवकाया अभिक्कन्ता, ते विजानाथ भिक्खवो ।
 ये वो'हं कित्तयिस्सामि, गिराहि अनुपुब्बसो ॥१२॥
 सत्तसहस्सा ते यक्खा, भुम्मा कापिलवत्थवा ।

इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥१३॥

छसहस्सा हेमवता, यक्खा नानत्तवण्णिनो ।
इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥१४॥

सातागिरा तिसहस्सा, यक्खा नानत्तवण्णिनो ।
इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥१५॥

इच्चेते सोलससहस्सा, यक्खा नानत्तवण्णिनो ।
इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥१६॥

वेस्सामित्ता पञ्चसता, यक्खा नानत्तवण्णिनो ।
इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥१७॥

कुम्भीरो राजगहिको, वेपुल्लस्स निवेसनं ।
भिय्योनं सतसहस्सं, यक्खानं पयिरूपासति ।
कुम्भीरो राजगहिको, सोपागा समितिं वनं ॥१८॥

पुरिमञ्च दिसं राजा, धतरट्ठो पसासति ।
गन्धब्बानं अधिपति, महाराजा यसस्सिसो ॥१९॥

पुत्तापि तस्स बहवो, इन्दनामा महब्बला ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥२०॥
 दक्खिणञ्च दिसं राजा, विरूल्हो तं पसासति ।
 कुम्भण्डानं अधिपति, महाराजा यसस्सिसो ॥२१॥
 पुत्तापि तस्स बहवो, इन्दनामा महब्बला ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥२२॥
 पच्छिमञ्च दिसं राजा, विरूपक्खो पसासति ।
 नागानञ्च अधिपति, महाराजा यसस्सिसो ॥२३॥
 पुत्तापि तस्स बहवो, इन्दनामा महब्बला ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥२४॥
 उत्तरञ्च दिसं राजा, कुवेरो तं पसासति ।
 यक्खानञ्च अधिपति, महाराजा यसस्सिसो ॥२५॥
 पुत्तापि तस्स बहवो, इन्दनामा महब्बला ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥२६॥
 पुरिमं दिसं धतरट्ठो, दक्खिणेन विरूल्हको ।
 पच्छिमेन विरूपक्खो कुवेरो उत्तर दिसं ॥२७॥

चत्तारो ते महाराजा, समन्ता चतुरो दिसा,
ददल्हमाना अटुंसु, वने कापिलवत्थवे ॥२८॥

तेसं मायाविनो दासा, आगुं वञ्चनिका सठा ।
माया कुटेण्डु विटेण्डु, विटुच्च विटुटो सह ॥२९॥

चन्दनो कामसेट्टो च, किन्नुघण्डु निघण्डु च ।
पणादो ओपमञ्जो च, देवसूतो च मातलि ॥३०॥

चित्तसेनो च गन्धब्बो, नलो राजा जनेसभो ।
आगा पञ्चसिखो चैव, तिम्बरू सूरियवच्छसा ॥३१॥

एते चञ्जे च राजानो, गन्धब्बा सह राजुभि ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समिति वनं ॥३२॥

अथागुं नागसा नागा, वेसाला सहतच्छका ।
कम्पलस्सतरा आगुं पायागा सह जातिभि ॥३३॥

यामुना धतरट्टा च, आमू नागा यसस्सिनो ।
एरावणो महानागो, सोपागा समिति वनं ॥३४॥

ये नागराजे सहसा हरन्ति ,
दिब्बा दिजा पक्खि विसुद्ध चक्खु ।

वेहायसा ते वन'मज्जपत्ता ,
चित्रा सुपण्णा इति तेस नाम ॥३५॥

अभयं तदा नागराजान'मासि ,
 सुपण्णती खेम, मकासि बुद्धो ।
 सण्हाहि वाचाहि उपव्हयन्ता ,
 नागा सुपण्णा, सरण'मकंसु बुद्धं ॥३६॥
 जिता वजिरहत्थेन, समुद्दं असुरा सिता ।
 भातरो वासवस्सेते, इद्धिमन्तो यसस्सिनो ॥३७॥
 कालकञ्जा महाभिस्मा, असुरा दानवेघसा ।
 वेपच्चित्ति सुच्चित्ति च, पहारादो नमुची सह ॥३८॥
 सतञ्च बलिपुत्तानं, सब्बे वेरोचनामका ।
 सन्नय्हित्वा बलिसेनं, राहुभद्द'मुपागमुं ।
 समयो'दानि भद्दन्ते, भिक्खूनं समित्ति वनं ॥३९॥
 आपो च देवा पठवी, तेजो वायो तदागमुं ।
 वरुणा वारणा देवा, सोमो च यससा सह ।
 मेत्ता करुणा कायिका, आगुं देवा यसस्सिनो ॥४०॥
 दसेते दसधा काया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समित्ति वनं ॥४१॥
 वेण्डु देवा सहली च, असमा च दुवे यमा ।
 चन्दस्सू' पनिसा देवा, चन्दमागुं पुरक्खत्वा ॥४२॥

सूरियस्सु'पनिसा देवा, सूरियमागुं पुरक्खत्वा ।
 नक्खत्तानि पुरक्खत्वा, आगुं मन्दवलाहका ।
 वसूनं वासवो सेट्ठो, सक्कोपागा पुरिन्ददो ॥४३॥
 दसेते दसधा काया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समिंति वनं ॥४४॥
 अथागुं सहभूदेवा, जल'मगिसिखारिव ।
 अरिट्टका च रोजा च, उम्मा पुप्फ निभासिनो ॥४५॥
 षरुणा सहधम्मा च, अच्चुता च अनेजका ।
 सूलेय्यरुचिरा आगुं, आगुं वासवनेसिनो ॥४६॥
 दसे ते दसधा काया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समिंति वनं ॥४७॥
 समाना महासमाना, मानुसा मानुसुत्तमा ।
 खिड्डापदोसिका आगुं, आगुं मनोपदोसिका ॥४८॥
 अथागुं हरयो देवा, ये च लोहितवासिनो ।
 पारगा महापारगा, आगुं देवा यसस्सिनो ॥४९॥
 दसेते दसधा काया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
 इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
 मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समिंति वनं ॥५०॥

सुक्का कर्मभा अरुणा, आगुं वेघनसा सह ।
ओदातगग्हा पामोक्खा, आगुं देवा विचक्खणा ॥५१॥

सदामत्ता हारगजा, मिस्सका च यसस्सिनो ।
थनयं आग पज्जुत्तो, यो दिसा अभिवस्सति ॥५२॥

दसे ते दसधा काया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥५३॥

खेमिया तुसिता यामा, कट्टका च यसस्सिनो ।
लम्बीतका लामसेट्टा, जोतिनामा च आसवा ।
निम्मानरतिनो आगुं, अथागुं परनिम्मिता ॥५४॥

दसे ते दसधा काया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
इद्धिमन्तो जुतीमन्तो, वण्णवन्तो यसस्सिनो ।
मोदमाना अभिक्कामुं, भिक्खूनं समितिं वनं ॥५५॥

सट्ठेते देवनिकाया, सब्बे नानत्तवण्णिनो ।
नामन्वयेन आगञ्छुं, ये चञ्जे सदिसा सह ॥५६॥

पवुत्थ जातिं मखिलं, ओघतिण्णमनासवं ।
दक्खेमोघतरं नागं, चन्दंघ असितातिगं ॥५७॥

सुब्रह्मा परमत्तो च, पुत्ता इद्धिमतो सह ।
सनङ्कुमारो तिस्सो च, सोपागसमितिं वनं ॥५८॥

सहस्सं ब्रह्मलोकानं, महाब्रह्मा'भितिद्वृति ।
 उपन्नो जुतीमन्तो, भिस्मा कायो यसस्सि सो ॥५९॥
 दसेत्थ इस्सरा आगुं, पच्चेक वसवत्तिनो ।
 तेसञ्च मज्झतो आग, हारितो परिवारितो ॥६०॥
 तेच सब्बे अभिक्कन्ते, सइन्दे देवे सब्बह्यके ।
 मारसेना अभिक्कामि, पस्स कण्हस्स मन्दियं ॥६१॥
 एथ गण्हथ बन्धथ, रागेन बन्धमत्थुवो ।
 समन्ता परिवारेथ, मा वो मुञ्चित्थ कोचिनं ॥६२॥
 इति तत्थ महासेनो, कण्हसेनं अपेसयि ।
 पाणीना तल'माहच्च, सरं कत्वान भेरवं ॥६३॥
 यथा पादुस्सको मेघो, थनयन्तोसविज्जुको ।
 तदा सो पच्चुदावत्ति, संकुद्धो असयं वसे । ६४ ।
 तञ्च सब्बं अभिञ्जाय, ववत्थित्वान चक्खुमा ।
 ततो आमन्तयी सत्था, सावके सासने रते ॥६५॥
 मारसेना अभिक्कन्ता, ते विजानाथ भिक्खवो ।
 ते च आतप्प'मकहं, सुत्वा बुद्धस्स सासनं ।
 वीतरागेहि पक्कामुं, नेसं लोमापि इञ्जयुं ॥६६॥
 सब्बे विजितसंगामा, भयातीता यसस्सिनो ।
 मोदन्ति सह भूतेहि, सावका ते जनेसुताति ॥६७॥

महासमयसुत्तं निद्वितं

सम्पादकया प्रकाशित जुइ धुंकूगु सफत

- १) त्रिरत्न-गुण
- २) निपु-सूत्र
- ३) बुद्ध-धर्म सम्बन्धी सामान्य ज्ञान प्रश्नावली
- ४) धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र
- ५) धर्म-नगर
- ६) बुद्ध धर्म संघ व बुद्ध-शासन
- ७) आसी विसोपम सूत्र
- ८) पालिपाठ सिक्खावलो
- ९) बौद्ध शिशु बोध
- १०) सतिपट्टान सूत्र (अर्थसहित)
- ११) शरण गमनया महत्व
- १२) परित्राण (अर्थ व निदान सहित)

प्रकाशन प्रतिक्षाय्

परित्राण निदान सहित (प्रेसे)

बुद्ध धर्मया मू लँपु

अभि धर्मया स्वरूप

प्रारम्भिक अभिधर्म

थाकुथि:- बागमती छापाखाना गावहा: यल ५-२१८४७